

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Petra Polácha v právní věci žalobce **J. D.**, právně zast. Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem v Praze 4, Na Zlatnici 301/2, proti žalované **Policii České republiky, Krajskému ředitelství policie Zlínského kraje**, se sídlem ve Zlíně J. A. Bati 5637, v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu,

t a k t o :

- I. Zásah policisty Policie České republiky dne 28. 4. 2014 provedený v době po 15:10 hod. u obce Bánov na silnici I/50 směrem na Slovenskou republiku, spočívající ve výběru kauce ve výši 8 000 Kč u žalobce jako řidiče osobního motorového vozidla zn. ŠKODA SUPERB, reg. zn. 3Z06632, byl **n e z á k o n n ý**.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 14 342 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Jaroslava Topola, advokáta se sídlem v Praze 4, Na Zlatnici 301/2.

O d ů v o d n ě n í :

I. Obsah žaloby

V návrhu na zahájení řízení žalobce uvedl, že policista Policie České republiky z Krajského ředitelství policie Zlínského kraje provedl dne 28. 4. 2014, „v době kolem 15:10 hodin ve směru od Uherského Brodu po silnici I/50 směrem na SE“ zásah spočívající ve výběru kaucí výši 8 000 Kč u žalobce jako řidiče motorového vozidla. Důvodem daného úkonu byla „závažnost přestupku, kde hrozí zákaz řízení a vysoká pokuta“. Žalobce namítal, že policista se kromě výše sankce neměl žádný důvod domnívat, že se žalobce bude vyhýbat správnímu řízení. Samotná hrozba zákazu řízení a vysoké pokuty a priori nezakládá důvodné podezření, že by se měl žalobce vyhýbat přestupkovému řízení, neboť pokud by samotná sankce měla být důvodem k výběru kaucí, zákonodárce by u vybraných přestupků stanovil výběr kaucí obligatorně ex lege. V této souvislosti žalobce odkázal na judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu a stanovisko veřejného ochránce práv.

II. Vyjádření žalovaného k žalobě

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že důvodem výběru kaucí od podezřelého z přestupku podle ust. § 125a odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o silničním provozu“) je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, přičemž úsudek, zda je takové podezření dáno, činí úřední osoba, a to na základě informací dostupných na místě činu (kontroly). Ve vztahu k otázce vyhýbání se správnímu řízení nemůže jít o jistotu, či pravděpodobnost hraničící s jistotou, ale pouze o podezření, jinými slovy o obavu. Je nutno vážit, zda u úřední osoby nedošlo k vybočení ze zákonných mezí jejího správního uvážení. K takovému excesu v projednávané věci nedošlo. Příslušník policie do potvrzení o převzetí kaucí řádně a konkrétně uvedl, proč ji uložil. Žalobce byl důvodně podezřelý z hrubého a úmyslného porušení důležitých pravidel silničního provozu zakotvených k ochraně životů, zdraví a majetku. Bylo proto možno důvodně dojít i k obavě z porušování či obcházení procesních ustanovení zakotvených k včasnému a řádnému projednání přestupkové věci. Důvody výběru kaucí vyplývají z úředního záznamu zasahujícího policisty. Z něj je zřejmé, že žalobce na místě kontroly zpochybňoval oprávnění a postupy úředních osob, pořizoval si o služebních úkonech audiovizuální záznam a uvedl, že ví, jak to u správního řízení chodí, zná to velmi dobře. Žalovaný dále poukázal na část odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Brně, č. j. 29 A 49/2013 – 70. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost.

III. Replika žalobce k vyjádření žalovaného

V procesním podání nazvaném jako replika k vyjádření žalovaného ze dne 29. 7. 2014 žalobce uvedl, že argument žalovaného, že kaucí je „pojistkou“ pro případ, kdy podezřelý za pomoci obstrukcí brání řádnému projednání věci před uplynutím prekluzivní lhůty nemůže obstát, neboť kaucí je v případě, kdy je řízení o přestupku zastaveno, vrácena v plné výši. Žalobce dále uvedl, že zpochybňování oprávnění a postupu úředních osob bylo ze strany

žalobce zcela na místě, neboť již od počátku trvá na tom, že zásah spočívající ve výběru kauce je nezákonný. Zpochybňování postupu a oprávnění úředních osob v žádném případě rozumná osoba nemůže pochopit jako náznak toho, že se podezřelý bude vyhýbat správnímu řízení. Naopak z takového přístupu je možné usoudit, že se podezřelý má v plánu řádně hájit a být v řízení aktivní. Je ovšem pochopitelné, že zpochybňování vlastní (nesprávné) práce může být pro policistu nepříjemnou záležitostí, tedy se chtěl pomstít a nabýt zpět svou ztracenou autoritu právě uložením kauce. Pořizování audiovizuálního záznamu o úkonech policie svědčí nikoliv o tom, že by se žalobce chtěl správnímu řízení vyhýbat, nýbrž o tom, že si shromažďoval důkazní prostředky pro svou obhajobu. Jen těžko si lze představit, že si podezřelý z přestupku pořizuje záznamy proto, aby s nimi poté např. odcestoval na Ukrajinu, příp. se skrýval před doručováním písemností. Jestliže žalobce uváděl, že ví, jak to chodí u správního řízení, dal tím najevo, že se již několika správních řízení účastnil, tedy v minulosti nemohl být procesně nedosažitelný, nebo nečinný. Takovéto prohlášení nemůže avizovat jeho úmysl vyhýbat se správnímu řízení. V každém jednotlivém případě je nutno vybrání kauce posuzovat podle okolností konkrétního případu. Žalobce mimo toho, že byl podezřelý ze spáchání přestupku, za který hrozí sankce zákazu činnosti, nezavdal zasahujícímu policistovi jediný důvod, který by vedl k podezření, že se bude vyhýbat správnímu řízení. Naopak poskytl hned tři důvody, pro které policista mohl usoudit, že se žalobce správnímu řízení vyhýbat nebude.

IV.

Posouzení věci krajským soudem

V projednávané věci připadlo soudu rozhodnout o zásahové žalobě ve smyslu ust. § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), přičemž se jedná o adekvátní procesní obranu proti výběru kauce podle § 125a zákona o silničním provozu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013 – 48). Předmětnou žalobu soud posoudil následovně.

Z potvrzení o převzetí kauce ze dne 28. 4. 2014 vyplývá, že od žalobce byla citovaného dne vybrána kauce ve výši 8 000 Kč, přičemž jako důvod vybrání kauce bylo uvedeno, že vozidlo žalobce předjíždělo jiné vozidlo před ním jedoucí v místech, kde je to souvislou i vodorovnou dopravní značkou zakázáno (B21a), přičemž vzhledem k závažnosti přestupku, kde hrozí zákaz řízení a vysoká pokuta, je důvodné podezření, že se řidič bude vyhýbat správnímu orgánu.

Žalovaný dále předložil úřední záznam Policie České republiky Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, Územního odboru Uherské Hradiště, Dopravního inspektorátu ze dne 28. 4. 2014, č. j. KRPZ-50015-1/PŘ-2014-151106, z něhož mj. vyplývá, že osobní motorové vozidlo, které řídil žalobce, začalo předjíždět vozidlo jedoucí před ním v místě, kde je to zakázáno. Při kontrole byl řidič (žalobce) vyzván k předložení příslušných dokladů a k odbornému měření na alkohol pomocí přístroje Dräger s negativním výsledkem. Zasahující policista řidiči (žalobci) sdělil, že porušil ust. § 4 písm. c) zákona o silničním provozu a dopustil se přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 7 tohoto zákona tím, že předjížděl vozidlo v případech, kdy je to obecnou, místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích zakázáno. Policista vzhledem k závažnosti zjištění přestupku,

hrozící sankci zákazu řízení motorových vozidel a vysoké pokutě nabyt důvodné podezření, že se žalobce z těchto důvodů bude vyhýbat správnímu řízení. Žalobce uvedl, že na kauci nemají policisté právo, tvrdil, že je občanem EU a ČR. Potvrdil, že se uvedeného přestupku dopustil. Žalobce byl poučen o jeho jednání, započal s nahráváním videozáznamu a uváděl, na co má policista právo a na co nikoliv. Žalobce po řádném poučení nakonec souhlasil s tím, že mu hotovost někdo přiveze. Byla zde i důvodná obava z toho, že žalobce měl již v kartě jeden sledovaný přestupek za rychlost a uvedl, že ví, jak to u správního řízení chodí a zná to velmi dobře. Žalobce nakonec s policejní hlídkou spolupracoval a kauci uhradil.

Pro posouzení předmětné věci jsou rozhodná následující zákonná ustanovení.

Podle ust. § 125a odst. 1 zákona o silničním provozu platí, že policista je oprávněn vybrat od řidiče motorového vozidla podezřelého ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, u kterého je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, kauci od 5 000 Kč do 50 000 Kč, nejvýše však do výše hrozící peněžní sankce za spáchaný přestupek; kauci nelze vybrat od osoby, která požívá imunit a výsad podle zákona nebo mezinárodního práva.

Podle ust. § 125a odst. 2 tohoto zákona platí, že složení kaucí je zárukou, že se řidič uvedený v odst. 1 dostaví ke správnímu orgánu k projednání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

Podle ust. § 125a odst. 3 tohoto zákona platí, že při výběru kaucí policista poučí řidiče o důsledku vybrání kaucí a podmínkách jejího vrácení a vystaví písemné potvrzení o převzetí kaucí. V písemném potvrzení musí být uveden důvod uložení kaucí. Písemné potvrzení se vystavuje ve třech vyhotoveních.

Podle ust. § 125a odst. 5 citovaného zákona platí, že kaucí se řidiči vrátí v plné výši, nebyl-li v řízení o přestupku shledán vinným z jeho spáchání. V opačném případě se kaucí započte na zaplacení uložené pokuty. Toto započtení musí být uvedeno ve výroku rozhodnutí o uložení sankce za přestupek. Započtení kaucí na zaplacení pokuty lze provést teprve po nabytí právní moci rozhodnutí o uložení pokuty za přestupek. Je-li vybraná kaucí vyšší než uložená pokuta, vrátí se řidiči část kaucí zbývající po započtení kaucí na zaplacení uložené pokuty.

Institut vybírání kaucí zakotvený v ust. § 125a zákona o silničním provozu byl do něj vložen zákonem č. 411/2005 Sb. Jak vyplývá ze shora citovaných ustanovení zákona o silničním provozu a přímo také z důvodové zprávy k zákonu č. 411/2005 Sb. (sněmovní tisk č. 833/0, 4. volební období, 2002-2006, www.psp.cz), institut kaucí byl přijat ke zvýšení vymahatelnosti práva, původně zejména v případě řidičů cizozemců (viz citovaná důvodová zpráva – Obecná část I.). Kaucí slouží jako záruka, že se osoba podezřelá ze spáchání přestupku dostaví ke správnímu řízení o tomto přestupku. Vybrat předmětnou kaucí je policista oprávněn pouze od řidiče motorového vozidla podezřelého ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, pokud je u něj důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 As 6/2014 – 27 a ze dne 27. 3. 2014, č. j. 4 Aps 8/2013 - 35) vyplývá, že důvody, které vedly policistu k výběru kauce, musí být řidiči sděleny a řádně uvedeny v příslušném potvrzení. To platí i pro závěr o podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení, a to tím spíše, že podle zákona musí být takové podezření důvodné.

Jak bylo shora již uvedeno, jediným důvodem, uvedeným v potvrzení o převzetí kauce, je úvaha zasahujícího policisty, že vzhledem k závažnosti přestupku hrozí žalobci zákaz řízení a vysoká pokuta; z toho bylo dovozeno, že zde existuje důvodné podezření, že se řidič bude vyhýbat řízení před správním orgánem. Konkrétní důvod vedoucí policistu k podezření, že se řidič (žalobce) bude vyhýbat přestupkovému řízení, byl v potvrzení o převzetí kauce tedy uveden.

Jak vyplývá z citované judikatury Nejvyššího správního soudu, existence důvodného podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení, je vždy otázkou posouzení skutkových okolností konkrétního případu, které je plně v kompetenci soudu. Při posuzování zákonnosti zásahu správního orgánu může soud přihlídnout též k dalším skutečnostem či důkazům i nad rámec skutkových důvodů uvedených v písemném potvrzení. Ze samotného spáchání přestupku nelze bez dalšího dovozovat, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení; aby bylo dáno podezření, že se řidič přestupkovému řízení bude vyhýbat, musely by být kromě spáchání přestupku dány ještě další okolnosti (např. řidič nemá na území České republiky trvalé bydliště, popř. má nahlášen trvalý pobyt na obecním úřadě, v minulosti se přestupkovému řízení vyhýbal, hrozí mu pozbytí řidičského oprávnění v důsledku dosažení 12 bodů, příp. řidič sám avizuje, že přestupkové řízení bude mařit).

Z úředního záznamu ze dne 28. 4. 2014 vyplývá, že žalobce potvrdil, že se uvedeného přestupku dopustil a že uložnou kaucí, byť s výhradou tvrzení o její nezákonnosti, na místě uhradil a podepsal bez dalšího svého vyjádření potvrzení o převzetí kauce ze dne 28. 4. 2014. Z žalovaným předložených listin nevyplývá, že by se žalobce choval arogantně, že by odmítal se zasahující policejní hlídkou spolupracovat, nebo že by se choval vůči policistům nevhodným způsobem. V úředním záznamu je též uvedeno, že žalobce měl již evidován jeden přestupek, nebylo zjištěno, že by se jeho projednání vyhýbal, proto je logické, že měl uvést „že ví, jak to u správního řízení chodí a zná to velmi dobře“. Jediný zjistitelný odpor žalobce vůči jednání zasahujících policistů bylo jeho tvrzení, že na vybrání kauce nemají právo, s čímž se soud ztotožňuje, protože samotná hrozba pozbytí oprávnění k řízení motorových vozidel či vyšší pokuta nezavdává v předmětné věci bez dalšího důvodného podezření, že by se žalobce chtěl vyhýbat přestupkovému řízení, neboť je zde situace, kdy žalobce potvrdil, že se předmětného přestupku dopustil (což by bylo nelogické jednání, chtěl-li by se přestupkovému řízení vyhýbat) a kaucí po poučení řádně na místě v hotovosti uhradil. V projednávané věci proto z žalovaným předložených dokladů nevyplývá, že by zde bylo dáno důvodné podezření, že by se žalobce vyhýbal přestupkovému řízení.

Soud proto dospěl k závěru o nezákonnosti předmětného zásahu a žalobě vyhověl (viz ust. § 87 odst. 2 s.ř.s.).

V. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, soud proto rozhodl o povinnosti žalovaného zaplatit mu náklady řízení. Náhrada nákladů řízení se sestává z odměny zástupce žalobce za tři úkony právní služby po 3 100 Kč podle ust. § 9 odst. 4 písm. d), § 7 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (příprava a převzetí právního zastoupení, seps žaloby, seps repliky) a z náhrady hotových výdajů za tři úkony právní služby po 300 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky. Přiznaná náhrada byla zvýšena o daň z přidané hodnoty ve výši 21 %, kterou je povinen odvést zástupce žalobce. Žalobci byla též přiznaná náhrada za zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč. Celkem přiznaná náhrada nákladů řízení činí částku 14 342 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 6. 2. 2015

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu